

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้ประเมินนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างสมบูรณ์และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้ประเมินจึงได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
2. หลักสูตรท้องถิ่น
3. หลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา
4. การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบชิปปี้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตการอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากลเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพรักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข

ความมุ่งหมายของหลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีสาระสำคัญดังนี้

การดำรงชีวิตและครอบครัวเป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวันการช่วยเหลือตนเองครอบครัวและสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียงไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงานเพื่อให้ค้นพบความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเอง

การออกแบบและเทคโนโลยีเป็นสาระเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยีสร้างสิ่งของเครื่องใช้วิธีการหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารการค้นหาข้อมูลการใช้ข้อมูลและสารสนเทศการแก้ปัญหาหรือการสร้างงานคุณค่า และผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การอาชีพเป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพเห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมเห็นคุณค่าของอาชีพสุจริตและเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพคุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

1. เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองครอบครัวและส่วนรวมใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือถูกต้องตรงกับลักษณะงานมีทักษะกระบวนการทำงานมีลักษณะนิสัยการทำงานที่กระตือรือร้นตรงเวลาประหยัดปลอดภัยสะอาดรอบคอบและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. เข้าใจประโยชน์ของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันมีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างมีความคิดสร้างสรรค์มีทักษะในการสร้างของเล่นของใช้อย่างง่ายโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีได้แก่กำหนดปัญหาหรือความต้องการรวบรวมข้อมูลออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง 2 มิติลงมือสร้างและประเมินผลเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างถูกวิธีเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์และมีการจัดการสิ่งของเครื่องใช้ด้วยการนำกลับมาใช้ซ้ำ
3. เข้าใจและมีทักษะการค้นหาข้อมูลอย่างมีขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลในลักษณะต่างๆ และวิธีดูแลรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

1. เข้าใจการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอนมีทักษะการจัดการทักษะการทำงานร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและมีความคิดสร้างสรรค์มีลักษณะนิสัยการทำงานที่ยึดมั่นรับผิดชอบซื่อสัตย์มีมารยาทและมีจิตสำนึกในการใช้น้ำไฟฟ้าอย่างประหยัดและคุ้มค่า
2. เข้าใจความหมายวิวัฒนาการของเทคโนโลยีและส่วนประกอบของระบบเทคโนโลยีมีความคิดในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างหลากหลายนำความรู้และทักษะการสร้างชิ้นงานไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามความสนใจอย่างปลอดภัยโดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีได้แก่กำหนดปัญหาหรือความต้องการรวบรวมข้อมูลออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพร่าง ๓ มิติหรือแผนที่ความคิดลงมือสร้างและประเมินผลเลือกใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิตสังคมและมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่
3. เข้าใจหลักการแก้ปัญหาเบื้องต้นมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ในการค้นหาข้อมูลเก็บรักษาข้อมูลสร้างภาพกราฟิกสร้างงานเอกสารนำเสนอข้อมูลและสร้างชิ้นงานอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อ
4. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพรวมทั้งมีความรู้ความสามารถและคุณธรรมที่สัมพันธ์กับอาชีพ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

1. เข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานมีทักษะการแสวงหาความรู้ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการมีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละมีคุณธรรมตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้องและมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า
2. เข้าใจกระบวนการเทคโนโลยีและระดับของเทคโนโลยีมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่าง

ถูกต้องและปลอดภัยโดยถ่ายถอดความคิดเป็นภาพฉายเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือแบบจำลองความคิดและการรายงานผลเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิตสังคมสิ่งแวดล้อมและมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3. เข้าใจหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูลเครือข่ายคอมพิวเตอร์หลักการและวิธีแก้ปัญหาหรือการทำโครงการด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีทักษะการค้นหาข้อมูลและการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมการใช้คอมพิวเตอร์ในการแก้ปัญหาสร้างชิ้นงานหรือโครงการจากจินตนาการและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน

4. เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพการมีเจตคติที่ดีและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพวิธีการทำงานทำคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำวิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพและประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจและประเมินทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ความถนัดและความสนใจ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตสร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์มีทักษะการทำงานร่วมกันทักษะการจัดการทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการแสวงหาความรู้ทำงานอย่างมีคุณธรรมและมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

2. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่นๆวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการสร้างและพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัยโดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการออกแบบหรือนำเสนอผลงานวิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิตสังคมสิ่งแวดล้อมและมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยวิธีการของเทคโนโลยีสะอาด

3. เข้าใจองค์ประกอบของระบบสารสนเทศองค์ประกอบและหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์คุณลักษณะของคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงและมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์แก้ปัญหาเขียนโปรแกรมภาษาพัฒนาโครงการคอมพิวเตอร์ใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ติดต่อสื่อสารและค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองานและใช้คอมพิวเตอร์สร้างชิ้นงานหรือโครงการ

4. เข้าใจแนวทางสู่อาชีพการเลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพมีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจและมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

หลักสูตรท้องถิ่น

1. ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 107 - 108) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นทั้งนี้คำว่าท้องถิ่นมีความหมายใน 2 ประการคือประการที่หนึ่งท้องถิ่นหมายถึงชุมชนที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานนั้นตั้งอยู่อาจเป็นชุมชนในระดับหมู่บ้านตำบล

อำเภอจังหวัดหรือภาคภูมิศาสตร์ก็ได้และทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นอยู่หรือกำลังเกิดขึ้นในชุมชนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ตั้งสภาพภูมิประเทศภูมิอากาศเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นฯลฯ ประการที่สองท้องถิ่นหมายถึงสถานศึกษาหรือหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชนนั้นๆ โดยชุมชนทุกระดับสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 : 2) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่าหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนหรือสร้างจากหลักสูตรแกนกลางที่ปรับให้เข้ากับชีวิตจริงของผู้เรียนตามท้องถิ่นต่างๆหรือจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อผู้เรียนหลักสูตรท้องถิ่นจะสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้นๆ เน้นการเรียนรู้ชีวิตของตนเองปรับตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการการใช้เทคโนโลยีและข่าวสารข้อมูลในการเรียนรู้ต่างๆผู้เรียนจะได้เรียนรู้ตามสภาพชีวิตจริงของตนเองสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองพัฒนาอาชีพพัฒนาเศรษฐกิจและท้องถิ่นได้

ธีรชัยเนตร ถนอมศักดิ์ (2544 : 30) ได้อธิบายความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่าหมายถึงการที่กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรตามข้อกำหนดในโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นสภาพเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นของตนเอง

กรมวิชาการ (2546 : 125) กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่นหมายถึงมวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทักษะเจตคติและคุณภาพ การดำรงชีวิตโดยพยายามใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิตเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมของตนเองตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่างๆ ของชาติบ้านเมือง

ดวงเดือน เต็มพิพัฒน์พงศ์ (2546 : 20) กล่าวถึงหลักสูตรท้องถิ่นว่าหมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับกลุ่มบุคคลในท้องถิ่นตามสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่นโดยเน้นการเรียนรู้ชีวิตของตนเองปรับตนให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่การใช้เทคโนโลยีและข่าวสารการเรียนรู้นำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

สาตี ทองธิว (2540 : 18) หลักสูตรท้องถิ่นหมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ครูนักเรียนบุคลากรในโรงเรียนและชาวบ้านในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เข้าร่วมกันจัดทำขึ้นโดยบูรณาการวิธีการดำเนินชีวิตกระบวนการเรียนรู้และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้ากับเนื้อหาสาระทางวิชาการซึ่งอาจจะเลือกสรรมาจากหลักสูตรแกนกลางก็ได้โดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนในเรื่องพลวัตกับความเป็นอยู่ของชุมชนและตระหนักถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบยั่งยืนให้กับชุมชนนั้น

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นหมายถึงหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยมีการจัดมวลประสบการณ์ต่างๆให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและปัญหาของผู้เรียนและชุมชนหรือท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองพัฒนาอาชีพและพัฒนาชุมชนและสังคมต่อไป

2. ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนชุมชนและครูร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากชีวิตเรียนแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างมีคุณภาพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนครูเป็นผู้คอยแนะนำผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีความสำคัญต่อนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 109 - 110) ได้ให้ความเห็นว่าถึงแม้จะมีหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทแล้วแต่ยังต้องมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นโดยมีเหตุผลและความจำเป็นในเรื่องที่แตกต่างจากนักวิชาการคนอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้กำหนดจุดหมายเนื้อหาสาระและกิจกรรมอย่างกว้างๆ เพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้คล้ายคลึงกันทำให้กระบวนการเรียนการสอนมุ่งเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่เป็นหลักการทั่วๆ ไปไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อมสังคมเศรษฐกิจปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละแห่งได้ทั้งหมดจึงต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด

2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจการเมืองและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลกระทบโดยตรงต่อธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบทจึงต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อปรับสภาพของผู้เรียนให้สามารถรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวโดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิลำเนาท้องถิ่นของตนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตนครอบครัวและท้องถิ่นตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข

3. การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปยังสิ่งที่ไกลตัวเพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้รวดเร็วกว่าดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่นตนแทนที่จะเรียนรู้เรื่องไกลตัวซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตนเองไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจและไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวตนเองนอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันรวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

4. ทรัพยากรท้องถิ่นโดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทของไทยมีอยู่มากมายและมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานานหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้แต่หลักสูตรท้องถิ่นสามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าด้านอาชีพหัตถกรรมเกษตรกรรมดนตรีการแสดงวรรณกรรมขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตนเกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตนและสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นไว้ได้

วิรัตน์ บัวขาว (2535 ; อ้างอิงในนิตยา บุตรศรี. 2542 : 15) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่าการพัฒนาหลักสูตรที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศได้คือการพัฒนาและปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สำคัญคือด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีและอาชีพของแต่ละท้องถิ่นการให้การศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่นจะช่วยให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นจะช่วยแก้ปัญหาของประเทศชาติได้

ท้องถิ่นจึงควรร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อเจ้าของท้องถิ่นจะได้มีส่วนร่วมในการจัดและการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการบริการและรับบริการและเมื่อสังคมแต่ละแห่งมีพัฒนาการตามความต้องการของสังคมเองด้วยคนและทรัพยากรของตนเป็นหลักย่อมจะนำไปสู่การการพัฒนาประเทศชาติโดยส่วนรวมนั่นเอง

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคมตามสภาพที่เป็นจริงได้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนเฉพาะเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนตามสภาพปัญหาที่แท้จริง
2. ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนเพราะผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
3. ผู้เรียนได้รู้วิธีการแสวงหาความรู้เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงของตนเองเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิต

4. ชุมชนและภูมิปัญญาในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 27 สรุปสาระสำคัญได้ว่า “ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 12 - 16) จากสาระสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้ระบุไว้ว่าหลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพสาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและคุณภาพชีวิตต้องมุ่งพัฒนามนุษย์ให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิดความสามารถความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคมให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนดั่งนั้นสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษามีบทบาทในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและต้องปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้รวมทั้งการประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวดั่งนั้นครูอาจารย์ในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นอย่างดีหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางยังมีข้อบกพร่องบางประการเช่นความไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้เรียนชุมชนวัฒนธรรมประเพณีอาชีพ

และค่านิยมทำให้ผู้เรียนไม่สนใจที่จะศึกษาเพราะเป็นเรื่องไกลตัวจึงทำให้ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนซึ่งเป็นความมุ่งหมายในการปฏิรูปการศึกษา

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีอาชีพ และค่านิยมของผู้เรียนในท้องถิ่นโดยให้มีการระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545 : 33-37) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างมีคุณภาพนั้น ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจำเป็นต้องศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ทุกขั้นตอน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. การสำรวจสภาพปัญหาชุมชน เป็นการศึกษาข้อมูลความเป็นอยู่ของชุมชนและผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้สำรวจสภาพปัญหาชุมชน คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและผู้เรียน ข้อมูลสภาพปัญหาชุมชนได้มาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

1.1 ศึกษาข้อมูลโดยการสำรวจชุมชนเรียกว่า ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้สำรวจเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากชุมชน เป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพที่แท้จริงของชุมชนในขณะผู้สำรวจเข้าไปพบเห็น

1.2 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เรียกว่า ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีผู้สำรวจศึกษารวบรวมไว้แล้ว เช่น ข้อมูลจากการวางแผนจุลภาค ข้อมูล งบประมาณ ฯลฯ และจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ได้รวบรวมไว้

2. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดความต้องการการวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชนเป็นกระบวนการในการนำข้อมูลจากการสำรวจมาจัดกลุ่มเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดความต้องการจากสภาพปัญหา เพื่อนำไปสู่การจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น ที่สนองต่อความต้องการชุมชนหรือผู้เรียนอย่างแท้จริง ในการการวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน และความต้องการของผู้เรียนได้นำวิธีการ New Participatory Technique (NP) มาใช้ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

- 2.1 อภิปรายปัญหา
- 2.2 เขียนสภาพปัญหา
- 2.3 จัดกลุ่มปัญหา
- 2.4 ตรวจสอบปัญหา
- 2.5 ตั้งชื่อหัวข้อปัญหา
- 2.6 กำหนดความต้องการ
- 2.7 จัดลำดับความต้องการ

3. การทำผังหลักสูตร

ผังหลักสูตร หมายถึง กรอบความคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยหัวข้อเรื่องหรือหัวข้อเนื้อหาหลักและหัวข้อย่อยที่ปรับมาจากความต้องการ และ

การวิเคราะห์ปัญหาจากการสำรวจจากชุมชน หลังจากที่กำหนดความต้องการได้แล้วให้นำหัวข้อความต้องการมาจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางด้วยการสร้างกรอบหัวข้อย่อยจำเป็นต้องวิเคราะห์และการจัดลำดับจากเนื้อหาง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากขึ้น หรือจัดลำดับจากความเร่งด่วนน้อยไปสู่เนื้อหาเร่งด่วนมาก การสร้างกรอบหัวข้อย่อยสามารถสร้างเพิ่มเติมได้เมื่อพบปัญหาเพิ่มเติมจากคำแนะนำความต้องการของผู้เรียน

4. การเขียนแผนการสอน

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนจะรู้อะไร อยากทำอะไร และสามารถทำอะไรได้ ครูจะต้องร่วมกับนักเรียนในการเขียนแผนการสอน ซึ่งมีกระบวนการตามลำดับ ดังนี้

4.1 การกำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme) กำหนดจากสภาพปัญหาหรือความต้องการของชุมชน/ผู้เรียน

4.2 การเขียนสาระสำคัญ (Concept) สาระสำคัญหมายถึง บทสรุปในความสำคัญของเรื่อง เน้นถึงความคิดรวบยอด หลักการ ทักษะ หรือลักษณะนิสัยที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4.3 การกำหนดขอบเขตเนื้อหา เป็นการระบุว่าหัวข้อเรื่องนี้มีความสัมพันธ์หรือบูรณาการกับวิชาใดบ้าง และระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.4 การกำหนดจุดประสงค์ทั่วไปหรือจุดประสงค์ปลายทาง เป็นจุดประสงค์ที่คาดว่าเมื่อผู้เรียนจบในเนื้อหานั้น ๆ แล้วจะได้อย่างไรบ้าง หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไรควรเขียนให้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4.5 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะ หรือจุดประสงค์นำทางเป็นจุดประสงค์ย่อยหรือเป้าหมายของการเรียนการสอนที่ปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในการเรียนการสอนแต่ละหัวข้อเรื่องย่อย โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะปฏิบัติ ทัศนคติ และกระบวนการจัดการ ซึ่งนิยมเขียนในลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถประยุกต์สู่การเรียนรู้หรือใช้กับชีวิตจริงได้

4.6 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ดำเนินการโดยวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูและผู้เรียนร่วมกันแสวงหาและถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไปปฏิบัติกับชีวิตจริง

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนนำเสนอผลของการใช้หรือปฏิบัติ รวมทั้งการประยุกต์ความรู้

ไปใช้จริง

4.7 การกำหนดสื่อการเรียนการสอน เป็นการระบุว่าในการเรียนการสอนตามหัวข้อเรื่อง (Theme) นั้น ๆ จะต้องใช้สื่ออุปกรณ์อะไรบ้าง โดยระบุตามจุดประสงค์เฉพาะเป็นรายชื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์แต่ละเรื่อง ทั้งสื่อที่ค้นคว้าและสื่อประกอบการเรียนการสอน

4.8 การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกัน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) โดยให้ความสำคัญในการเรียงลำดับกระบวนการหาความรู้ (Input) กระบวนการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ (Process) และกระบวนการแสดงผลของความรู้หรือสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิต (Output)

4.9 การประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนสอนที่ผู้เรียนได้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยดูจากผลงานของการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือขยายความรู้โดยวิธีต่าง ๆ การให้คะแนน อาจให้คะแนนจากผลของงาน ซึ่งได้จากแฟ้มสะสมงานที่ผู้เรียนได้เก็บสะสมไว้ โดยผู้เรียนประเมินชิ้นงานของตนเอง และเลือกชิ้นงานที่ดีที่สุด พอใจที่สุดไว้เพื่อประเมินต่อไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533 : 167-170) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นโดยปรับเปลี่ยนบางส่วนของหลักสูตรกลางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกรณีนี้ เป็นการปรับองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรกลางที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในแต่ละสภาพท้องถิ่น ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกรณีดังกล่าวสามารถดำเนินการได้กับการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

2. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นเป็นส่วนย่อยเพื่อให้เสริมหลักสูตรกลางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกรณีนี้ มีความแตกต่างจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กรณีแรกอยู่ที่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกรณีแรกเป็นการปรับส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางที่มีการกำหนดไว้แล้ว จากคณะผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่การปรับเปลี่ยนหลักสูตรก็จะดำเนินการปรับที่ส่วนเนื้อหากลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่ง ให้มีความสอดคล้องสำหรับการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในขณะที่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นเป็นส่วนย่อย เพื่อใช้เสริมหลักสูตรเหล่านี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใหม่โดยเฉพาะสำหรับนำไปใช้จัดการเรียนการสอนเสริมเนื้อหากลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรกลาง หรืออาจจะนำไปใช้เสริมได้หลายกลุ่มวิชาไม่เจาะจงกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่งทั้งนี้ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกรณีนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจหรือความสนใจของครูผู้สอนในชุมชนท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรขึ้นซึ่งในหลักสูตรกลางนั้นมีได้กำหนดให้ครูผู้สอนจำเป็นต้องดำเนินการดังเช่นการพัฒนาหลักสูตรกรณีแรก

3. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นใช้สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกรณีนี้ มีความแตกต่างจากการพัฒนาหลักสูตรทั้งสองกรณีที่กล่าวมานั้นคือ เป็นการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้สำหรับการจัดการศึกษาประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาทั้งสองประเภทนี้จะมีหลักสูตรกลางที่พัฒนาขึ้นโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแกนกลางกำหนดให้สำหรับการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกรณีนี้ส่วนใหญ่จะมีการดำเนินงานอยู่มาก ในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรวิชาชีพเคลื่อนที่ หรือวิชาชีพระยะสั้นของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น หลักสูตรที่กล่าวนี้จะได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้กับชุมชนท้องถิ่นใด ๆ ตามความต้องการและความสมัครใจของผู้เรียน ตลอดจนความสอดคล้องกับ

สภาพความเป็นจริง ซึ่งแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ และสภาพทางวัฒนธรรม สังคมของชุมชนนั้น ๆ

สรุปได้ว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างมีคุณภาพนั้นจะต้องสำรวจสภาพปัญหาชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางจัดลำดับจากเนื้อหาง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยากขึ้น แล้วเขียนแผนการสอน

5. การจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการหลักสูตรท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรของทุกคนในชุมชน เพื่อเป้าหมายสูงสุดที่ให้ทุกคนได้นำความรู้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการหลักสูตรท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงแนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน และหลักการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย ดังนี้ (อุดม เขยกิจวงศ์. 2545 : 38-39)

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้แก่

1. บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ครูควรพัฒนาและจัดอย่างเหมาะสม เพื่อผู้เรียนเกิดความศรัทธา ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีอย่างหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ
2. การเรียนของผู้เรียนเกิดได้ทุกหนทุกแห่ง ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวตลอดชีวิตการสอนในยุคปัจจุบันต้องเป็นการจัดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นการเรียนรู้แบบมีครูสอน ครูจะช่วยให้เพียงช่วงหนึ่งของชีวิต แต่ตลอดเวลาทั้งหมดของชีวิตจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ผลของการเรียนรู้นั้นผู้เรียนสามารถนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติจริงในชีวิตได้ดังนั้นสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สร้างความรู้เองและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเน้นว่าสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตอย่างแท้จริง
4. การเรียนรู้ที่ดีจะเกิดจากการปฏิบัติจริงด้วยการสัมผัส และสัมผัสโดยผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมในกระบวนการกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม และการแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างมีสติและใช้ปัญญา กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Centered) ของการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมในการพัฒนานองให้เต็มตามศักยภาพ โดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้
5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทมีอยู่มากมายหลากหลายสาขามีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นจะนำเอาทรัพยากรอันมีค่าของท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ด้านอาชีพ เกษตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม ชนบธรรมนิยมประเพณี อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่น รวมทั้งใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพด้วย
6. การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ใช่อยู่ที่การสอนและระยะเวลาที่ยาวนาน แต่แก่นแท้ของการเรียนอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นกระบวนการจัดให้

ผู้เรียนได้รู้จักกระบวนการเรียนรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการที่หลากหลาย

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2539 : 7) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นที่ต้องการให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา สามารถจะกระทำได้ 3 ลักษณะคือ

1. ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา และมอบหมายงาน/กิจกรรมให้เด็กลงไปทำที่บ้านโดยครู ผู้บริหารจะเป็นผู้ประสานงาน ครูและชาวบ้านจะช่วยกันติดตามผลและประเมินผลของเด็ก ผลงานจะตกเป็นของเด็กและชาวบ้าน

2. ให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็ก โดยชาวบ้านจะใช้วิธีการนำเด็กไปศึกษาถึงแหล่งความรู้ในชุมชน ครูจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กรู้ว่าถ้าเรียนรู้กับชาวบ้านจะต้องทำอย่างไร และจะได้ความรู้มาอย่างไร

3. โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันประสานกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นประสบการณ์ที่ครูนักเรียนบุคลากรในโรงเรียนและชาวบ้านในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เข้าร่วมกันจัดทำขึ้นโดยบูรณาการวิธีการดำเนินชีวิตกระบวนการเรียนรู้และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้ากับเนื้อหาสาระทางวิชาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดได้ทุกหนทุกแห่ง ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวตลอดชีวิตผลของการเรียนรู้นั้นผู้เรียนสามารถนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติจริงในชีวิตได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมในกระบวนการนำเอาทรัพยากรอันมีค่าของท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ด้านอาชีพเกษตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันรวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

**หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนศรีสมเด็จ
พิมพ์พัฒนาวิทยา**

**หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานประดิษฐ์
ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย**

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวิจัย และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มาใช้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้

และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา ง 20221 งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เวลาเรียน 40 ชั่วโมง 1.0 หน่วยการเรียนรู้

รายวิชา งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิม หรือสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นหรือวัสดุทดแทนมาผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างประหยัด คุ่มค่า อนุรักษ์พลังงานสิ่งแวดล้อม และนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ปฏิบัติงานออกแบบ คัดเลือกวัสดุ เตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์วัสดุท้องถิ่นและวัสดุทดแทนที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ตกแต่งให้สำเร็จ สวยงาม

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ ตกแต่งตามขั้นตอนและนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระได้

หน่วยการเรียนรู้

รายวิชา งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย(วิชาเพิ่มเติม)

รายวิชา ง 20221 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ประจำหน่วย
1	ความรู้คู่งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายความสำคัญของงานประดิษฐ์ 2. วัสดุอุปกรณ์งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย 3. การออกแบบงานประดิษฐ์ 4. เทคนิคการสร้างงานประดิษฐ์ 5. ความปลอดภัยในการสร้างงานประดิษฐ์ 6. เทคโนโลยีกับงานประดิษฐ์
2	การสร้างสรรค์ผลงานวิจิตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เศรษฐกิจพอเพียงผสมผสานสร้างสรรค์ผลงานวิจิตร 2. ประวัติความเป็นมาของใบตอง 3. การห่อทรงเตี้ยและทรงสูง 4. การห่อข้าวต้มเหล็ก 5. การห่อข้าวต้มมัด 6. การเย็บกระทงใบตอง 7. การเย็บถาดใบตอง 8. การร้อยมาลัยคล้องมือ

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ประจำหน่วย
3	การประดิษฐ์บายศรีเต็ยรนาคแบบกลีบหางหงส์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้พื้นฐานเพื่อการสร้างสรรค์บายศรี 2. อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประดิษฐ์บายศรี 3. เครื่องแต่งตัวบายศรี 4. การมัดดอกข่าแล้วร้อยอุบะ 5. การร้อยมาลัยตุ้ม 6. การเย็บแบบและประดิษฐ์แมงดา 7. การเย็บตัวบายศรีแบบกลีบหางหงส์ 8. การเย็บตัวบายศรีเต็ยรนาคแบบกลีบหางหงส์ 9. การประดิษฐ์กรวยข้าวและฐานบายศรี 10. การประกอบบายศรี
4	การจัดการผลิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการจัดการงานประดิษฐ์ 2. แนวทางในการประกอบอาชีพงานประดิษฐ์ 3. การจัดแสดงผลงาน

กำหนดการสอน / หน่วยการเรียนรู้
งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย

ตารางที่ 2 กำหนดการสอนงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	เรื่อง	ชั่วโมง	คะแนน
1 ความรู้คู่งาน ประดิษฐ์ที่เป็น เอกลักษณ์ไทย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายความสำคัญของงานประดิษฐ์ 2. วัสดุอุปกรณ์งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย 3. การออกแบบงานประดิษฐ์ 4. เทคนิคการสร้างงานประดิษฐ์ 5. ความปลอดภัยในการสร้างงานประดิษฐ์ 6. เทคโนโลยีกับงานประดิษฐ์ 	4	10
2 การสร้างสรรค์ ผลงานวิจิตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. เศรษฐกิจพอเพียงผสมผสานสร้างสรรค์ผลงานวิจิตร 2. ประวัติความเป็นมาของใบตอง 3. การห่อทรงเตี้ยและทรงสูง 4. การห่อข้าวต้มเหล็ก 5. การห่อข้าวต้มมัด 6. การเย็บกระทงใบตอง 7. การเย็บลาดใบตอง 8. การร้อยมาลัยคล้องมือ 	14	40

หน่วยการเรียนรู้ที่	เรื่อง	ชั่วโมง	คะแนน
3 การประดิษฐ์บายศรี แบบเศียรนาคแบบ กลีบหางหงส์	1. ความรู้พื้นฐานเพื่อการสร้างสรรค์บายศรี 2. อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการประดิษฐ์บายศรี 3. เครื่องแต่งตัวบายศรี 4. การมัดดอกข่าและร้อยอุบะ 5. การร้อยมาลัยตุ้ม 6. การเย็บแบบและประดิษฐ์แมงดา 7. การเย็บตัวบายศรีแบบกลีบหางหงส์ 8. การเย็บตัวบายศรีเศียรนาคแบบกลีบหางหงส์ 9. การประดิษฐ์กรวยข้าวและฐานบายศรี 10. การประกอบบายศรี	20	40
4 การจัดการผลิต	1. กระบวนการจัดการงานประดิษฐ์ 2. แนวทางในการประกอบอาชีพงานประดิษฐ์ 3. การจัดแสดงผลงาน	2	10

กระบวนการเรียนรู้

รายวิชางานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยได้ดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการเรียนแบบร่วมมือ
3. กระบวนการปฏิบัติกลุ่มร่วมมือ
4. กระบวนการเรียนรู้โดยใช้จากวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับรายวิชางานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยมีดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์สำเร็จเช่นบายศรีแบบเศียรนาคแบบกลีบหางหงส์ กระทงใบตอง
ถาดใบตอง
2. วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานเช่นไม้บรรทัดกรรไกรเข็ม ด้าย ฯลฯ
3. เอกสารประกอบการเรียนการสอน ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือ
ใบงาน
4. ของจริง เช่น ข้าวต้มมัด ข้าวต้มแผลก มาลัยคล้องมือ
5. วิทยากร ภูมิปัญญาและสถานประกอบการในท้องถิ่น

การวัดและประเมินผล

รายวิชางานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทยมีการวัดและประเมินผล คะแนนเต็ม 100
คะแนน ประกอบด้วย

1. อัตราส่วนคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนเมื่อสิ้นสุดการเรียนเท่ากับ 80: 20

2. คะแนนระหว่างเรียน 80 คะแนน ประกอบด้วย
 - 2.1 คะแนนจากการทำกิจกรรมหรือใบงาน 60 คะแนน
 - 2.2 คะแนนพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 20 คะแนน
3. คะแนนจากการสอบปลายปี 20 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

การตัดสินผลการเรียนเป็นระดับ 8 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับผลการเรียน
80 ขึ้นไป	4
75-79	3.5
70-74	3
65-69	2.5
60-64	2
55-59	1.5
50-54	1
1-49	0

หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกไม้เลื้อย

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวิจัยและข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มาใช้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : ก)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษา

ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม
2. ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม ได้อย่างเหมาะสม
3. ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมและ การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

โครงสร้างหลักสูตรสาระท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

เรื่อง การปลูกไม้เลื้อย (เพิ่มเติม) ง20247 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 1 การเตรียมก่อนปลูกไม้เลื้อย

ตอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไม้เลื้อย

- ลักษณะทั่วไปของไม้เลื้อย
- ประโยชน์ของการปลูกไม้เลื้อย
- ลักษณะดินและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- หลักการเลือกพันธุ์ไม้เลื้อย

ตอนที่ 2 แนวทางการศึกษาหาข้อมูลและการจัดการไม้เลื้อย

- แนวทางการศึกษาหาข้อมูลไม้เลื้อย

- การวางแผนจัดการไม้เลื้อย

ตอนที่ 3 การเตรียมก่อนปลูกไม้เลื้อย

- ความสำคัญของการเตรียมดิน
- หลักการและขั้นตอนการเตรียมดิน
- การใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปลูกไม้เลื้อย

หน่วยที่ 2 กระบวนการปลูกไม้เลื้อย

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการปลูกไม้เลื้อย

- การเตรียมหลุมปลูกไม้เลื้อย
- ขั้นตอนปลูกไม้เลื้อย

ตอนที่ 2 การให้น้ำ ให้น้ำปุ๋ยไม้เลื้อย

- ความสำคัญของน้ำกับไม้เลื้อย
- หลักการและวิธีการให้น้ำไม้เลื้อย
- ความสำคัญของปุ๋ยกับไม้เลื้อย
- หลักการและวิธีการให้ปุ๋ยไม้เลื้อย

ตอนที่ 3 การดูแลรักษาไผ่เลี้ยง

- การยึดต้นพันธุ์หลังการปลูก
- การตัดแต่งกิ่งไผ่เลี้ยง
- การกำจัดวัชพืช
- การป้องกันโรคและแมลง

ตอนที่ 4 การเก็บเกี่ยวผลผลิตไผ่เลี้ยง

- หลักการเก็บเกี่ยวผลผลิตไผ่เลี้ยง
- ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิตไผ่เลี้ยง
- การขยายพันธุ์ไผ่เลี้ยง

หน่วยที่ 3 การจัดการผลผลิตไผ่เลี้ยง

ตอนที่ 1 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

- ความสำคัญของวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว
- การเลือกขนาดและการคัดขนาด
- การทำความสะอาด
- การบรรจุหีบห่อและการขนส่ง

ตอนที่ 2 การใช้ประโยชน์ การแปรรูปและการถนอมอาหาร

- การใช้ประโยชน์ผลผลิตไผ่เลี้ยง
- การแปรรูปและการถนอมอาหารผลผลิตไผ่เลี้ยง

ตอนที่ 3 การวางแผนจัดจำหน่ายผลผลิตไผ่เลี้ยง

- ความสำคัญของการวางแผนจัดจำหน่าย
- การจัดจำหน่ายผลผลิตไผ่เลี้ยง
- การกำหนดราคาจำหน่ายผลผลิตไผ่เลี้ยง
- การบันทึกรายรับ-รายจ่าย

หน่วยที่ 4 การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1 การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ความสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำรงชีวิต
- การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 การเกษตรพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่

- แนวคิดหลักการของการเกษตรพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่
- การเกษตรพอเพียงตามแนวทฤษฎีใหม่กับการดำรงชีวิต
- การรวมกลุ่มเครือข่ายร่วมค้าเศรษฐกิจชุมชน

คำอธิบายรายวิชา

สาระท้องถิ่น เรื่อง การปลูกไผ่เลี้ยง (สาระเพิ่มเติม) รหัส ง20247
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 40 ชั่วโมง

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไฟเลี้ยง แนวทางการศึกษาข้อมูลและการจัดการไฟเลี้ยง การเตรียมก่อนปลูกไฟเลี้ยงขั้นตอนการปลูกไฟเลี้ยงการให้น้ำให้ปุ๋ยไฟเลี้ยงการดูแลรักษาไฟเลี้ยง การเก็บเกี่ยวผลผลิตไฟเลี้ยงวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ การแปรรูปและการถนอมอาหารการวางแผนจัดจำหน่ายผลผลิตไฟเลี้ยงใช้ทักษะกระบวนการทำงานอย่างมีคุณภาพ และปลอดภัยตลอดจนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต และการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพที่สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน ทำงานด้วยความประณีต รอบคอบ ปลอดภัย มีคุณธรรม จริยธรรม และใช้กระบวนการเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับการทำงานอย่างสร้างสรรค์ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้พัฒนางานอยู่อย่างพอเพียงและพึ่งตนเองได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและมีจิตสาธารณะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการอาชีพ เรื่อง การปลูกไฟเลี้ยง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. วางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีช่วงสั้นบ้าง ยาวบ้าง ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อสะดวกในการสอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชน ท้องถิ่น
2. จัดผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถและความสนใจในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมาเป็นครูผู้สอน เพราะการเรียนการสอนจะสำเร็จ หรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับตัวครูผู้สอนเป็นสำคัญ
3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติการสอนในหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะทำการสอน
4. จัดการเรียนการสอนจัดโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม และการสอนที่เป็นกระบวนการเรียนรู้
5. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 3-5 คน เพื่อสะดวกต่อการจัดกิจกรรม และสังเกตการทำงานของผู้เรียนแต่ละคน
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดโดยเน้นผู้เรียนให้ลงมือปฏิบัติอย่างแท้จริง เน้นกระบวนการทำงาน การปฏิบัติจริงและการเผยแพร่นำเสนอผลงาน
7. จัดสภาพแวดล้อมสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นคนเก่ง และเป็นคนดี
8. จัดกิจกรรมควรให้สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรส่งเสริมค่านิยม และเจตคติที่ดีในการทำงาน โดยเฉพาะค่านิยมทางด้านความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง มุ่งพัฒนาสร้างสรรค์ท้องถิ่นให้เจริญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
10. การวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมภาคทฤษฎี และปฏิบัติ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกไม้เลื้อย เป็นการวัดและประเมินเพื่อให้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด เพื่อเป็นการตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ เกิดความคิดสร้างสรรค์ การลงมือปฏิบัติเองอย่างหลากหลายในการสร้างองค์ความรู้ ดังนั้นผู้สอนต้องตระหนักว่าการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการเดียวกัน และจะต้องมีการวางแผนการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล

1. เพื่อวินิจฉัยความรู้ ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะได้เต็มตามศักยภาพ

2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสะท้อนถึงตัวผู้เรียน ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายตามมาตรฐานมากน้อยเพียงใด จะได้นำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. เพื่อสรุปผลการเรียนรู้และเปรียบเทียบถึงระดับพัฒนาการของการเรียนรู้ต่อกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งวิธีการวัดและประเมินผลสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง และจะต้องครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ วัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ วัดทักษะ กระบวนการปฏิบัติงาน และวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงาน

แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. ต้องวัดและประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้และความคิด ความสามารถทักษะ และกระบวนการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เจตคติในการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. วิธีการวัดและประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
3. การวัดและประเมินผลต้องเป็นไปตามข้อมูลที่แท้จริง และภายใต้ข้อมูลที่มีอยู่
4. ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องนำไปสู่การแปรผลและข้อมูลที่สรุปอย่างสมเหตุสมผล
5. การวัดและประเมินผลต้องมีความเที่ยงตรงและเป็นธรรม ทั้งในด้านเครื่องมือ วิธีการวัด และโอกาสของการประเมิน

ลักษณะและวิธีการวัดและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรม การปฏิบัติ กิจกรรมภาคสนาม กิจกรรมสำรวจตรวจสอบ การทดลอง การศึกษาค้นคว้า กิจกรรมปัญหาพิเศษ หรือกิจกรรมโครงงาน ฯลฯ ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพที่แตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนอาจทำงานชิ้นเดียวกันสำเร็จในเวลาที่แตกต่างกัน และผลงานที่ได้ก็จะแตกต่างกันด้วย รวมถึงทักษะที่ใช้ปฏิบัติต่าง ๆ เช่น มีเจตคติ ความรัก ความทรนงค์ในกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำ ซึ่งผลงานเหล่านี้จะต้องมีวิธีการประเมินที่มีความเหมาะสม และแตกต่างกัน เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลได้ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด ดังนั้นจึงต้องมีการวัดและประเมินผลหลาย ๆ ด้าน

หลากหลายวิธีในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และได้ข้อมูลที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

- 1.1 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ใช้ประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียน กระบวนการทำงานมากกว่าความรู้ความจำ
- 1.2 เป็นการวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริม และควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพตรงตามความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล
- 1.3 เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลจากงานของตนเอง เพื่อนร่วมห้อง เพื่อให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะสามารถพัฒนาตนเองได้
- 1.4 ข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินผล จะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถวางแผนการสอนให้ตอบสนองความสามารถ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนได้
- 1.5 การวัดและประเมินผลสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้ ด้วยวิธีการที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

รายละเอียดวิธีการวัดและประเมินผลที่สำคัญ

1. การสังเกต

การสังเกตทำให้สามารถเรียนรู้เรื่องราว พฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคนได้ การสังเกตถ้าการเตรียมรายละเอียดต่าง ๆ หรือวิธีการที่ไม่ดีก็จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นได้ การสังเกตโดยตรงจะทำให้ได้ข้อมูลที่ดี การสังเกตสามารถเลือกได้ทั้งการสังเกตตามกรอบที่กำหนดไว้ หรือไม่ต้องมีกรอบก็ได้

การสังเกตตามกรอบ

1. ต้องกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการวัด
2. เครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูลการสังเกตอาจใช้ตั้งแต่การบันทึกพฤติกรรมจนกระทั่งถึงมาตราส่วนประมาณค่า
3. รายการสังเกตอาจแจ้งหรือไม่แจ้งผู้เรียนให้ทราบก็ได้ แต่ผู้สังเกตจะต้องวางแผนไว้เป็นอย่างดี

4. ต้องเจาะจงผู้เรียนไว้ก่อนว่าจะสังเกตผู้ใด

การสังเกตไม่มีกรอบ

1. ไม่ต้องระบุจุดประสงค์ของการสังเกต
2. เพียงแต่ใช้เครื่องมือเพื่อการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ในการกระดาษเปล่า
3. อาจจะสังเกตผู้เรียนคนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ขณะนั้น จะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้

2. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่ดีที่สุด ที่ทำให้รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนที่ไม่ได้สังเกตนั้นเป็นอย่างไรอาจทำหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ได้

3. การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ

ลักษณะสำคัญคือ กำหนดวัตถุประสงค์ของงาน วิธีการทำงาน ผลสำเร็จของงาน โดยมีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน ที่ผู้เรียน แสดงออกได้หลายแนวทางต่าง ๆ กันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สถานการณ์และความสนใจของผู้เรียน เช่น

3.1 การมอบหมายงานให้ทำ ซึ่งงานที่มอบหมายต้องมีความหมาย มีความสำคัญ สัมพันธ์กับหลักสูตร เนื้อหาวิชาและชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความรู้หลาย ๆ ด้านที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงาน การใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง

3.2 การกำหนดชิ้นงาน หรืออุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ควรให้ผู้เรียนเป็นผู้วิเคราะห์องค์ประกอบ กระบวนการทำงาน และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.3 กำหนดชิ้นงานแล้วให้ผู้เรียนได้ศึกษา สร้างชิ้นงานนั้นให้เหมือนหรือดีกว่าเดิม

3.4 การสร้างสถานการณ์จำลองให้สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน โดยกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

4. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นการเก็บรวบรวม และสร้างเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความสำเร็จเชิงสมรรถนะเฉพาะด้าน ที่มีการคัดสรรมาแล้ว แฟ้มสะสมงานจะแสดงให้เห็นความสามารถ จุดเด่นจุดด้อย ความสำเร็จ และการพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสิ่งที่บอกให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ตรงไหน ขึ้นไหน และกำลังเดินทางไปทางไหน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจหลักเกณฑ์ของผลงานที่ดีเป็นอย่างไร

ลักษณะงานที่ให้ผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกทำผลผลิตตามความสามารถ และความถนัด
2. ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถอย่างหลากหลาย
3. ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และทำงานด้วยตนเอง
4. เวลาในการทำงาน ควรยืดหยุ่นเพื่อให้มีการแก้ไขและปรับปรุงผลผลิต
5. ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้พัฒนาทักษะการทำงาน

หลักการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

1. เป็นการรวบรวมสิ่งที่กำลังดำเนินงานอยู่ โดยเก็บรวบรวมเป็นระยะ
2. เป็นการรวบรวมผลงานที่แสดงถึงพัฒนาการระดับต่าง ๆ ในเชิงคุณภาพไม่ใช่ปริมาณ
3. เป็นแนวทางและเป็นสิ่งที่ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้
4. เป็นการรวบรวมผลงานที่แสดงลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคน
5. มุ่งเน้นในสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้
6. ครูมีส่วนให้คำปรึกษา หรือ แสดงความคิดเห็นและประเมินผลร่วมกัน
7. มีการรวบรวมเอกสารอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นตัวอย่างให้เห็นกระบวนการและ

ผลผลิต

ขั้นตอนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

1. วางแผนจัดทำแฟ้มผลงาน
2. เก็บรวบรวมผลงานหรือหลักฐาน
3. คัดเลือกผลงาน
4. แสดงความคิดเห็น หรือแสดงความรู้สึกต่อผลงานของผู้เรียน
5. การประเมินผลงานของตนเอง
6. ประเมินแฟ้มงานโดยกลุ่ม
7. ประเมินผลงานโดยครูผู้สอน
8. การจัดนิทรรศการผลงานของผู้เรียน

5. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน (Peer Assessment)

เป็นการตัดสินใจโดยให้กลุ่มเพื่อน ทำงานร่วมกันด้วยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา เช่น

1. ความคิดสร้างสรรค์
2. การช่วยเหลือกลุ่ม
3. ความสามารถในการทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

6. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment)

ความสามารถที่จะทำงานในฐานะสมาชิกกลุ่มผู้มีประสิทธิภาพของกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกกลุ่มสาระต้องเน้นย้ำการทำงานเป็นกลุ่ม มีการจัดความพร้อมอย่างมีคุณภาพ และการประเมินผลอย่างละเอียดรอบคอบ การทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพสูง สนุกสนาน และเพลิดเพลินในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. จัดบรรยากาศให้เหมาะสม
2. แจ้งให้ผู้เรียนทราบว่า งานของกลุ่มจะประเมินผลเมื่อใด
3. คະแนนที่ให้ไม่ควรมากเกินไป เพราะหลักการคือ ต้องการพัฒนาการทำงาน

ร่วมกัน

4. แจ้งเกณฑ์การประเมินให้ผู้เรียนทราบ
5. จัดเวลาให้ผู้เรียนได้สำรวจว่าคุ่มค่าแก่การเรียนรู้หรือไม่
6. ครูผู้สอนต้องแจ้งให้จัดว่าสิ่งที่จะประเมินคือ ผลงานของกลุ่มหรือกระบวนการ

ทำงาน

7. พิจารณาวิธีการจัดกลุ่มที่เหมาะสม

7. การประเมินตนเอง (Self Assessment)

การนำเสนอผลงานครูผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินตนเอง ทั้งด้านความคิดและด้านความรู้สึก โดยให้ผู้เรียนได้พูดถึงงานของตนเอง มีขั้นตอนกระบวนการทำงานเป็นอย่างไร มีจุดบกพร่อง จุดดีตรงไหน ผู้เรียนได้ความรู้อะไรบ้าง และผู้เรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่องานที่ทำ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์งานของผู้เรียน อันจะนำไปสู่ความภาคภูมิใจ

8. การเขียนรายงาน (Self - Report)

เป็นการให้ผู้เรียนเขียนรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง เหมือนกับการสัมภาษณ์ เพียงแต่ไม่มีคนคอยตั้งคำถามเท่านั้นเอง

หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานผลิตภัณฑ์
ผ้าไทย

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนำเอาข้อมูลที่ได้จากการวิจัย และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มาใช้พัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และ การศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมาย

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา ง 30262 งานผลิตภัณฑ์ผ้าไทย (วิชาเพิ่มเติม) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 1 หน่วยกิตเวลา 40 ชั่วโมง

รายวิชา ง30262 ผลิตภัณฑ์ผ้าไทย เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานอาชีพสุจริต มีทักษะในการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เห็นคุณค่าในอาชีพสุจริต เห็นแนวทางการประกอบอาชีพ เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมกับงานอย่างถูกต้องมีคุณธรรม สามารถออกแบบ สร้าง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบ ชยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มุ่งมั่น อดทน ใช้พลังงานทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและถูกวิธี โดยผู้เรียนจะต้องศึกษาและได้รับการฝึกฝนการปฏิบัติงานในหัวข้อดังต่อไปนี้

งานศึกษาเกี่ยวกับความหมายความสำคัญประวัติความเป็นมาและประโยชน์ผ้าไทยงานศึกษาและประดิษฐ์ดอกไม้จากผ้าไทย ได้แก่ งานประดิษฐ์ดอกกุหลาบ ดอกกระเจียว ดอกทิวลิป ดอกบัว และอื่น ๆ

งานศึกษาและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ด้วยผ้าไทย ได้แก่ ผ้าจับของร้อน ผ้าจับตู้เย็น กล่องใส่ทิชชู กระเป๋าถือและอื่น ๆ โดยใช้ผ้าไทยที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาตัดเย็บเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยคำนึงถึงความประหยัด ปลูกฝังให้นักเรียนมีความภูมิใจมีความรักและหวงแหนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ตลอดจนมีการบริหารจัดการที่ดี มีการคำนวณค่าใช้จ่าย กำหนดราคา ค่าบริการ การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และประเมินผลโดยคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมและมีเจตคติที่ดีในวิชาชีพ

ในการศึกษาและทำงาน ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนตามโครงสร้างของการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนทำงานบนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ หลักการ วิธีการทำงานและขั้นตอนการทำงานที่

รับผิดชอบ การจัดการและการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการทำงาน มีการบูรณาการ
สาระต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยการเรียนรู้

รายวิชางานผลิตภัณฑ์ผ้าไทย รหัส ง 30262 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

ตารางที่ 3 หน่วยการเรียนรู้รายวิชางานผลิตภัณฑ์ผ้าไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ประจำหน่วย
1	ตำนานผ้าไทย	1. ความเป็นมาของผ้าไทย 2. ลักษณะของผ้าไทย 3. ประเภทของผ้าพื้นเมืองไทย
2	ดอกไม้สวยด้วยผ้าไทย	1. เครื่องมืออุปกรณ์การประดิษฐ์ดอกกระเจียว ดอกกุหลาบ ดอกลิลลี่ และชিংแดง 2. ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกกระเจียว ดอกกุหลาบ ดอกลิลลี่ และชিংแดง 3. การประดิษฐ์ดอกกระเจียว ดอกกุหลาบ ดอกลิลลี่ และชিংแดง
3	เครื่องใช้สวยด้วยผ้าไทย	1. เครื่องมืออุปกรณ์การประดิษฐ์กล่องใส่กระดาษทิชชู ผ้าไทย 2. ขั้นตอนการประดิษฐ์กล่องใส่กระดาษทิชชู 3. การตัดเย็บกล่องใส่กระดาษทิชชู 4. เครื่องมืออุปกรณ์การประดิษฐ์กรอบรูปผ้าไทย 5. ขั้นตอนการประดิษฐ์กรอบรูปผ้าไทย 6. การตัดเย็บกรอบรูปผ้าไทย 7. เครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บผ้าจับของร้อนผ้าไทย 8. ขั้นตอนในการตัดเย็บผ้าจับของร้อนผ้าไทย
4	กระเป๋าสวยด้วยผ้าไทย	1. เครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บกระเป๋ารูดปากด้วยเชือก 2. ลำดับขั้นตอนการตัดเย็บกระเป๋ารูดปากด้วยเชือก 3. การเย็บกระเป๋ารูดปากรูดปากด้วยเชือก 4. เครื่องมืออุปกรณ์การตัดเย็บกระเป๋าสะพายผ้าไทย 5. ลำดับขั้นตอนการตัดเย็บกระเป๋าสะพายผ้าไทย 6. การเย็บกระเป๋าสะพายผ้าไทย
5	การบริหารและจัดการ	1. หลักการคำนวณค่าใช้จ่าย และกำหนดราคาขาย 2. หลักการบัญชีรายรับ-รายจ่ายจากการปฏิบัติงาน 3. การประเมินผลจากการปฏิบัติงาน

กำหนดการสอน / หน่วยการเรียนรู้
รายวิชางานผลิตภัณฑ์ผ้าไทย

ตารางที่ 4 กำหนดการสอน รายวิชางานผลิตภัณฑ์ผ้าไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่	เรื่อง	ชั่วโมง	คะแนน
1 ตำนานผ้าไทย	- ความเป็นมาของผ้าไทย - ลักษณะของผ้าไทย - ประเภทของผ้าพื้นเมืองไทย	2	10
2 ดอกไม้สวยด้วยผ้าไทย	- การประดิษฐ์ดอกกระเจียว - การประดิษฐ์ดอกกุหลาบ - การประดิษฐ์ดอกกลีลี - การประดิษฐ์ดอกขิงแดง	16	30
3 เครื่องใช้สวยด้วยผ้าไทย	- การประดิษฐ์กล่องใส่กระดาษทิชชูผ้าไทย - การตัดเย็บผ้าจับของร้อน	10	25
4 กระเป๋าสวยด้วยผ้าไทย	- กระเป๋าผูกปากด้วยเชือก - กระเป๋าสะพาย	10	25
5 การบริหารและการจัดการ	- การบริหารและการจัดการ	2	10
	รวม	40	100

กระบวนการเรียนรู้

รายวิชาผลิตภัณฑ์จากผ้าไทย ได้ดำเนินจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการเรียนแบบร่วมมือ
3. กระบวนการปฏิบัติกลุ่มร่วมมือ
4. กระบวนการเรียนรู้โดยใช้จากวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้

สื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับรายวิชาผลิตภัณฑ์จากผ้าไทย มีดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์สำเร็จที่ทำจากผ้าไทยเช่นผลิตภัณฑ์ดอกไม้จากผ้าไทย ผลิตภัณฑ์สิ่งของเครื่องใช้จากผ้าไทย ผลิตภัณฑ์สิ่งของเครื่องใช้จากผ้าไทย
2. วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานเช่นผ้าไทย ไม้บรรทัดสายวัด กรรไกร กาวลาเท็ก ฯลฯ
3. เอกสารประกอบการเรียนการสอน ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือใบงาน
4. ของจริง เช่น ดอกไม้ สิ่งของเครื่องใช้ ในชุมชนและร้านค้าของชุมชน

5. วิทยากร ภูมิปัญญาและสถานประกอบการในท้องถิ่น
การวัดและประเมินผล

รายวิชาผลิตภัณฑ์ผ้าไทยมีการวัดและประเมินผล คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ประกอบด้วย

1. อัตราส่วนคะแนนระหว่างเรียนและคะแนนเมื่อสิ้นสุดการเรียนเท่ากับ 80: 20
2. คะแนนระหว่างเรียน 80 คะแนน ประกอบด้วย
 - 2.1 คะแนนจากการทำกิจกรรมหรือใบงาน 60 คะแนน
 - 2.2 คะแนนพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 20 คะแนน
3. คะแนนจากการสอบปลายปี 20 คะแนน

เกณฑ์การตัดสิน

การตัดสินผลการเรียนเป็นระดับ 8 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับผลการเรียน
80 ขึ้นไป	4
75-79	3.5
70-74	3
65-69	2.5
60-64	2
55-59	1.5
50-54	1
1-49	0

การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบชิปปี้

1. ความหมายของการประเมินหลักสูตร

กรรณิการ์ สัจกุล และบุญมี เณรยอต (2522 : 1) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินหลักสูตรคือกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรเพื่อจะดูว่าการจัดกิจกรรมหลักสูตรและการสอนได้ดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่และดูว่าการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

สุจริต เพียรชอบ (2523 : 32-34 ; อ้างถึงในอุไร อภิชาติบันลือ และวรวงษ์ศรีวงศ์คล. 2548 : 22) ได้กล่าวว่าการประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญเพราะเป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่มากนักเพียงใดผู้ประเมินหลักสูตรจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีทั้งทางด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผลการประเมินผลหลักสูตรตามแนวใหม่นั้นเน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษามีไข่ดูแลแต่เพียงผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้นแต่ควรประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วยการประเมินหลักสูตรที่ดีควรมีโครงการประเมินที่แน่นอนวิธีวิธีการประเมินหลักสูตรว่าสัมฤทธิ์ผลตามปณิธานที่ตั้งไว้เพียงใดอาจทำได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

2. การวิเคราะห์หลักสูตรจากผลการวิจัยต่างๆเช่นวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาต่างๆ

3. การตั้งคณะกรรมการหรืออนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันและรวบรวมข้อเสนอแนะจากแหล่งต่างๆศึกษาข้อดีข้อบกพร่องของหลักสูตรศึกษาจากรายงานการวิจัยข้อคิดเห็นและจากเอกสารหรือการประชุมต่างๆ

4. การวิเคราะห์หลักสูตรโดยใช้เกณฑ์การประเมินผล

5. การวิเคราะห์โครงการการประเมินผล

Stufflebeam D.L. (1971 : 40) ให้คำจำกัดความการประเมินผลการศึกษาคือ กระบวนการพิจารณาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกในการจัดการเรียนการสอน

อุไร อภิชาติบันลือ และวรวพจน์ ศรีวงษ์กุล (2548 : 21-25) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตรทั้งนี้เพราะการใช้หลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไรข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้นอันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192) ให้ความหมายการประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจหาข้อบกพร่องหรือปัญหาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ สรุปได้ว่าการประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าของหลักสูตรด้วยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบการประเมินผลนั้นต้องทำอยู่ตลอดเวลาเพราะว่ามีการเรียนการสอนเกิดขึ้นทุกวันหากไม่มีการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอปัญหาต่างๆ ก็อาจจะพอกพูนขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งถ้าหลักสูตรได้รับการประเมินอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ใช้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพทันต่อสภาพสังคมปัจจุบันการประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะได้ทราบถึงคุณค่าของหลักสูตรตัดสินได้ว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีเพียงใดผลิตผลของหลักสูตรคือผู้เรียนเมื่อจบออกไปแล้วเป็นอย่างไรการประเมินผลหลักสูตรนั้นประเมินตั้งแต่ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ขณะทดลองใช้และเมื่อประกาศใช้แล้วเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลจะทำให้การประเมินผลหลักสูตรเป็นระบบระเบียบและเป็นแนววิทยาศาสตร์ประเมินได้ตามจุดที่ต้องการและการประเมินผลหลักสูตรควรจะประเมินผลทั้งหมดของหลักสูตรเช่นจุดมุ่งหมายเนื้อหาการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนกิจกรรมการวัดผลเป็นต้นการประเมินผลจะส่งผลการประเมินไปยังผู้มีอำนาจในการตัดสินใจว่าหลักสูตรนั้นสมควรที่จะแก้ไขปรับปรุงเพียงใดมีปัญหอะไรบ้างในการใช้หลักสูตรนั้นจะได้ช่วยเหลือส่งเสริมให้หลักสูตรนั้นเป็นหลักสูตรที่ดีและสนองความต้องการต่างๆของผู้เรียนสังคมเศรษฐกิจการปกครองจิตวิทยาการเรียนรู้อการประเมินผลหลักสูตรควรจะดำเนินการและกระทำอย่างสม่ำเสมอเพื่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่า การประเมินผลหลักสูตรหมายความว่ากระบวนการตัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าของหลักสูตร ด้วยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาอุปสรรค ว่ามีอยู่เพียงใด ควรแก้ไขอย่างไรหรือไม่ การดำเนินงานนั้นบรรลุ เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่ามีประสิทธิผลและประสิทธิภาพเพียงใด คำนวณกับการลงทุนหรือไม่ และ ดำเนินแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรได้ทันทั่วถึง ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

ชฎาวลัย รุณเลิศ (2552 : 9-10) กล่าวไว้ว่าการประเมินหลักสูตรมีบทบาทสำคัญใน การตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลายประการดังนี้

2.1 ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆทราบความจำเป็นและความต้องการของ ประชากรเป้าหมายของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสภาพสังคมและผู้เรียน

2.2 ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนงานกิจกรรมและหลักสูตรให้ เหมาะสมก่อนนำไปปฏิบัติเพื่อลดโอกาสเสี่ยงอุปสรรคที่จะให้หลักสูตรล้มเหลว

2.3 การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตรบังเกิดผล ตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใดผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปใช้ได้มาก น้อยเพียงใดคุ้มค่าหรือไม่ควรปรับปรุงและพัฒนาส่วนใดเพื่อเป็นการลดโอกาสสูญเปล่าอีกทางหนึ่ง (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 อ้างถึงใน ชฎาวลัย รุณเลิศ. 2552 : 10)

2.4 การประเมินผลหลักสูตรจะทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรเห็น จุดเด่นจุดอ่อนของตนและจะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งหากผู้รับผิดชอบมองเห็นความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจหรือสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบการประเมินหลักสูตรในระหว่างการใช้หลักสูตรมีรูปแบบการประเมินหลักสูตร แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆได้ 4 กลุ่ม (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 114) ดังนี้

3.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใดโดยพิจารณาว่าผล ที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เช่นรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Ralph W. Tyler เป็น รูปแบบที่เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากหลักสูตรโดยมีจุดเน้นอยู่ 3 ส่วนคือจุดมุ่งหมายของ การศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลการเรียนซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

3.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการ ประเมินผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริงมีความเป็นอิสระในการประเมิน และต้องไม่มีความลำเอียงเช่นรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Michael Scriven

3.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็น รูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลักเช่น

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Robert E. Stake ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นเกี่ยวกับชนิดของข้อมูลและประเภทของกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในโครงการเป็นสำคัญโดยจำแนกออกเป็น 2 ชนิดคือ

3.3.1 ข้อมูลเชิงบรรยาย (Descriptive) ได้แก่ข้อมูลที่อธิบายลักษณะความมุ่งหวังของโครงการ (Intents Sources) ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้จากการปฏิบัติตามโครงการ (Observation Sources)

3.3.2 ข้อมูลเชิงตัดสิน (Judgemental) ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาคุณค่าของโครงการซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 2 ลักษณะคือเกณฑ์มาตรฐาน (Standard Sources) และเกณฑ์การตัดสิน (Judgements Sources) สำหรับเกณฑ์มาตรฐานเป็นการนำเอามาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับมาเป็นเกณฑ์สำหรับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเช่นคะแนนเฉลี่ยสะสมในการสอบส่วนเกณฑ์การตัดสินใจได้แก่การนำผลของการดำเนินการในโครงการลักษณะเดียวกันมาเปรียบเทียบ

3.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นๆเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเช่นรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Daniel L. Stufflebeam เป็นการประเมินด้านบริบทด้านปัจจัยเบื้องต้นด้านการกระบวนกรและด้านผลผลิต

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนศรีสมเด็จพิภพพัฒนาวิทยา อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้ทราบถึงจุดดีและจุดด้อยขององค์ประกอบของทุกส่วนในหลักสูตรตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียนทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจแก้ไขหรือปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนั้นผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam ที่มีชื่อว่า CIPP Model และต่อมาขยายผลที่ผลผลิตเป็น IEST อีกจึงเป็น CIPPIEST Model เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรโดยมีรายละเอียดดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์. 2553 : 53)

1. ด้านบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้างมีความต้องการหรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไขมีโอกาสดูและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาและสืบเนื่องมาจากปัญหาอะไรประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์จุดหมายโครงสร้างหลักสูตร

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่าจะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่างๆที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไรจะขอความช่วยเหลือด้านทรัพยากรและสรรพกำลังจากแหล่งภายนอกดีหรือไม่อย่างไรประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับงบประมาณอาคารสถานที่คุณลักษณะ / คุณวุฒิ/ คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของผู้บริหารผู้สอน / จำนวนคุณภาพของผู้เรียน / พื้นฐานความรู้ผู้เรียนสื่อวัสดุ / อุปกรณ์/ หนังสือตำราเอกสารหลักสูตรการสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเวลาและช่วงเวลา

3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่นจุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังเอาไว้หรือจุดเด่นจุดอ่อนหรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานในการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่อไปฉะนั้นจึงต้องมีการจัดบันทึกผลการประเมินกระบวนการนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการหลายๆวิธีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรการนิเทศการกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา

4. ด้านผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มากน้อยเพียงใดผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทักษะความสามารถและคุณธรรมจริยธรรมเจตคติรวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจทักษะความสามารถประสบการณ์สมรรถนะจากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไรอาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพันธกับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผลการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะความสามารถในการปฏิบัติพฤติกรรมในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model ต่อมาได้มีการขยายแนวคิดโดยการขยายผลผลิต (Product: P) ออกเป็น IEST โดย

I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด

E (Effectiveness) เป็นประสิทธิผลที่เกิดขึ้น

S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น

T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่องได้

ผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ CIPP Model มีการขยายการประเมินผลผลิต (Product) โดยส่วนใหญ่ขยายผลการประเมินผลผลิตครอบคลุมถึงผลกระทบ (Impact) ด้วยคือเน้นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาผลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้อาจมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการศึกษาต่อการมีงานทำการได้รับรางวัลเกียรติยศเกียรติบัตรการเป็นที่ยอมรับการมีชื่อเสียงของสถาบันการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ Danial L. Stufflebeam เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรแบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่งแต่เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรการพิจารณาใน 8 ด้าน คือ

1. การประเมินบริบท (C : Context Evaluation) เป็นการประเมินความสอดคล้องชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติได้จริงสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน/สังคมเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโครงสร้างรายวิชาการวิชาที่เปิดสอนและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (I : Inputs Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยคุณวุฒิอาจารย์พื้นฐานนักเรียนและทรัพยากรในการดำเนินการตามหลักสูตรได้แก่เอกสารตำราอุปกรณ์การเรียนการสอนสถานที่และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

3. การประเมินกระบวนการ (P : Process Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรจัดการเรียนการสอนพฤติกรรมของผู้สอน/ผู้เรียน ตลอดจนการบริการต่างๆ

4. การประเมินผลผลิต (P : Products Evaluation) เป็นการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนในด้านความรู้ความสามารถการนำความรู้ในหลักสูตรไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือในการทำงานตลอดจนผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. การประเมินด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation) ได้แก่การประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการเรียนและนำไปใช้ในการทำงานหรือพัฒนาหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นเช่นการผลิตและเผยแพร่งานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการการยอมรับจากชุมชนและสังคม

6. การประเมินด้านประสิทธิผล (E : Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับตัวนักเรียนโดยตรงหลังจบการศึกษาได้แก่ความมั่นใจในองค์ความรู้ที่มีอยู่ความเชี่ยวชาญประสิทธิภาพด้านวิชาการด้านการจัดการด้านการสร้างความสัมพันธ์การดำเนินงานที่คุ้มค่าและด้านการริเริ่มสร้างสรรค์เป็นต้น

7. การประเมินด้านความยั่งยืน (S : Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนางานหรือเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปสู่การทำงานหรือพัฒนาเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ

8. การประเมินด้านการถ่ายโอนความรู้ (T : Transportability Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับนักเรียนในการถ่ายทอดความรู้หรือขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานการปรับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าของหลักสูตรท้องถิ่น ด้วยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาอุปสรรค ว่ามีอยู่เพียงใด ควรแก้ไขอย่างไรหรือไม่ การดำเนินงานนั้นบรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด คุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ และดำเนินแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น ได้ทันที่ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CippModel ของสตีเฟลเบิร์กใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ ส่วนอีก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิผลด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้ นั้นผู้วิจัยไม่ได้ประเมินเนื่องจากต้องใช้ระยะเวลานานในการประเมิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ได้กระทำโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้อำนวยการ ครู นักเรียน และกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อองค์ประกอบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรท้องถิ่น ตามหลักการของ CIPP Model มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยา ได้ทำการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรมดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

เพชร สุผล (2540 : 72) ประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535 ของกรมแพทย์ทหารบก โดยศึกษาตามกรอบการประเมินของแบบจำลองซิป (CIPP Model) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบประเมินจำนวน 5 ฉบับ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ นายสิบนักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งสิ้น 434 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละข้อด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ การประเมินบริบท พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบันสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พัฒนาด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ ใช้ภาษาที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก จำนวนชั่วโมงของกลุ่มวิชาและของรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรทุกรายวิชา มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความถูกต้องทันสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการพยาบาล และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนเกณฑ์การวัดและประเมินผลทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์ และนายสิบนักเรียน พบว่า การประเมินด้านอาจารย์และนายสิบนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทุกข้อ มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก แต่มีคุณภาพและความสะดวกที่สถานศึกษาให้บริการอยู่ในระดับน้อย ด้านกระบวนการ พบว่า กระบวนการบริหารทุกข้อเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตรงตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ยกเว้น จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

นิลวรรณ วรรณะลี (2541 : 57) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” จังหวัดราชบุรี ช่วงชั้นที่ 3 - 4 โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ที่พบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับปรัชญาโดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นแนวทางที่จะไปสู่เป้าหมายหลักโครงสร้างหลักสูตร จากผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ทั้งด้านสัดส่วนเวลาเรียนแต่ละกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้ครบถ้วนตรงตามมาตรฐาน การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ศยามา ศรมยุรา (2545 : 52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนนาร่อง และโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร ได้กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา จึงจะให้การศึกษابرลุจุดมุ่งหมายนำไปสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาอย่างแท้จริง ส่วนด้านบริบท มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีผลการประเมินต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชุมชนให้การสนับสนุน ช่วยเหลือโรงเรียนจำนวนน้อย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้นด้านบริบทพบว่าปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดการนำไปปฏิบัติได้และจัดการศึกษาได้ตามปรัชญาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้อยู่ในระดับมากที่สุดโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

เสนาะ สุขสงวน (2548 : 71) ทำวิจัยการ ได้ประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP เช่นเดียวกัน พบว่า โครงสร้างหลักสูตรที่จัดไว้ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม รายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาสาระจากผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารายวิชาที่เปิดสอน เนื้อหาสาระ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนจัดสาระการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการศึกษาต่อ สอดคล้องกับความต้องการ และวัยของผู้เรียน

กาญจนา เฟื่องศรี (2551 : 98) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา) คือ หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับดี 2. หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา) มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีผลการเรียนรวมผ่านเกณฑ์เฉลี่ยร้อยละ 70 และนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ชนิษฐา สุวรรณศร (2551 : 102) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้ช่อบางพารา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินหลักสูตร โดยใช้เทคนิคการประเมินแบบปุ๋ยแห้งค์ พบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสูง (ค่า P.M. 10-12.08) คือมีค่า P.M. ตั้งแต่ 10 ขึ้นไปในทุกๆ หลักสูตร 2. นักเรียนที่ผ่านการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ

การปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก คือตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม 3. นักเรียนที่เรียนหลักสูตรห้องถิ่นมีเจตคติต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรในทางบวก

ชัชวาล วงศ์ราษฎร์ (2551 : 65) การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) ประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ช่วงชั้นที่ 1 ในโรงเรียนทวิภาษาสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิตโดยใช้การประเมินแบบซิปป์ใน 4 ด้านคือบริบทปัจจัยนำเข้ากระบวนการและผลผลิต (2) หาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับผลจากการทำแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(National Test: NT) ปี 2550 ในระดับเดียวกันประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 3 คนครูผู้สอนจำนวน 9 คนผู้เรียนจำนวน 35 คนผู้ปกครองจำนวน 35 คนและผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรจำนวน 3 คนรวมทั้งหมดจำนวน 85 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าเฉลี่ยค่าร้อยละค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านบริบทผู้บริหารครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญหลักสูตรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์หลักสูตรโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (2) ด้านปัจจัยนำเข้าผู้บริหารครูผู้สอนผู้เรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนและผู้สอนอุปกรณ์การเรียนการสอนตำราเรียนและสถานที่เรียนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก (3) ด้านกระบวนการผู้บริหารครูผู้สอนและผู้เรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลว่ามีความเหมาะสมในระดับมากส่วนการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (4) ด้านผลผลิตผู้บริหารผู้เรียนและผู้สอนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจวิชาคณิตศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับผลจากการทำแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

วัชรินทร์ ไชยมงคล (2552 : 61) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศคว้ตดูประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศขนาดกลุ่มตัวอย่าง 269 คนและศึกษาความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างานที่มีต่อการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตขนาดกลุ่มตัวอย่าง 60 คนการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าสถิติสถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะของตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละและใช้สถิติอนุมานเพื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญของการทดสอบเท่ากับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาและมหาบัณฑิตหลักสูตรสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของหลักสูตรในระดับมากและเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายหัวข้อพบว่าหัวข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรส่วนหัวข้อที่มีความพึงพอใจค่อนข้างต่ำคือรายวิชาที่มีให้เลือกในหลักสูตรและการได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาเสริมพื้นฐานพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความจำเป็นต้องเรียนและจำนวนวิชาที่เรียนมีความเหมาะสมแล้วสำหรับวิชาพื้นฐานพบว่าจำนวนวิชาพื้นฐานที่ต้องเรียนมีความเหมาะสมแล้วความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาหลักซึ่งนักศึกษาทุกสาขาวิชา

จะต้องเรียนวิชาหลัก 4 วิชา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมแล้วสำหรับเนื้อหาวิชาในวิชาหลักส่วนมากเห็นว่าควรเป็นเนื้อหาทั้งเชิงประยุกต์และเชิงทฤษฎีไปด้วยกัน ส่วนหัวข้อการนำความรู้ในวิชาหลักไปใช้งานได้จริงนั้น มีผู้ตอบว่านำไปใช้งานได้จริงและนำไปใช้งานได้เพียงบางส่วนมีจำนวนผู้ตอบเท่าๆกันความคิดเห็นต่อวิชาเลือกนักศึกษาค่อนข้างมีความพึงพอใจในระดับน้อยในหัวข้อเกี่ยวกับการเปิดวิชาเลือกให้เรียนในแต่ละภาคการศึกษาและการสามารถเลือกเรียนข้ามสาขาได้ ส่วนเนื้อหาวิชาเลือกนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากสำหรับการศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตหลักสูตรสถิติประยุกต์และเทคโนโลยีสารสนเทศผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างานได้ให้ระดับความพึงพอใจเป็น 3 ด้านพบว่า 1) ด้านการนำความรู้ทางทฤษฎีและการปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในการทำงานมีความพึงพอใจในระดับน้อย ส่วนหัวข้อที่ผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างานพึงพอใจมากคือการเรียนรู้งานอย่างรวดเร็วการเสนอความคิดเห็นและเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่องาน 2) ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่องานพบว่าผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างานมีความพึงพอใจในระดับน้อยโดยหัวข้อที่พอใจต่ำสุดคือการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงาน ส่วนหัวข้อที่พึงพอใจมากคือทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ความสุภาพความอ่อนน้อมและการวางตัว และ 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพพบว่าผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างานมีความพึงพอใจในระดับมาก

วรรณี กาญจนวงศ์ (2552 : 64) ได้ศึกษาการประเมินผลหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการลงทุนและการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน (หลักสูตรนานาชาติ) คณะบริหารธุรกิจ พ.ศ. 2552 วัดดูประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรและศึกษาแนวทางการดำเนินงานของหลักสูตรในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาผลการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) จากการศึกษาพบว่า 1) ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (3.56) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่านักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาสาระที่สอนเหมาะสมกับระดับบัณฑิตมากที่สุด เนื้อหาของหลักสูตรมีความทันสมัยและเหมาะสมมาก 2) วิธีการสอนอยู่ในระดับมาก (3.54) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่มีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสมสามารถถ่ายทอดความรู้และอธิบายได้ชัดเจนเข้าใจง่าย 3) งานที่มอบหมายให้นักศึกษาอยู่ในระดับมาก (3.69) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่งานที่มอบหมายก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา 4) โครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง (2.91) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ประสบการณ์และทักษะที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ 5) การวัดผลและประเมินผลรายวิชาอยู่ในระดับปานกลาง (3.30) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่วิธีการวัดและประเมินผลกระตุ้นให้เกิดความต้องการการเรียนรู้เพิ่มขึ้นวิธีการวัดและประเมินผลมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเที่ยงตรง 6) ปัจจัยเกื้อหนุนและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง (3.28) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่ความสะดวกรวดเร็วของการสืบค้นข้อมูลและการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ 7) การบริการอยู่ในระดับปานกลาง (3.03) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากคือความเหมาะสมในเรื่องอาคารสถานที่และห้องเรียนในด้าน

ความสะดวกและบรรยากาศทางวิชาการเป็นที่น่าสังเกตว่าเรื่องที่นักศึกษาตอบว่าเห็นด้วยในระดับปานกลางได้แก่ความพึงพอใจในการให้บริการของคณะในภาพรวมความพึงพอใจในการให้บริการประสานงานของนักวิชาการศึกษาประจำโครงการและการให้ข้อมูลด้านการเรียนการสอนและอื่นๆที่จำเป็นแก่นักศึกษาและความสะดวกในการติดต่ออาจารย์ผู้สอนสำหรับข้อเสนอแนะพบว่า 1) ควรมีการปรับปรุงเรื่องโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรการวัดและประเมินผลรายวิชาปัจจัยเกื้อหนุนและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนการบริการในด้านต่างๆซึ่งเป็นประเด็นวิเคราะห์ที่นักศึกษามีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง 2) เนื่องจากศาสตร์ด้านบริหารธุรกิจมีความก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันหลักสูตรจึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงให้มีความทันสมัยตลอดเวลา ผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาการลงทุนและการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน (หลักสูตรนานาชาติ) จากการศึกษาพบว่า 1) ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (3.72) โดยพิจารณาจากร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความทันสมัยมากและมีความเหมาะสมกับระดับบัณฑิตนักศึกษสามารถบูรณาการวิชาการที่เรียนรู้มาได้ 2) วิธีการสอนอยู่ในระดับมาก (3.70) โดยพิจารณาร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่มีการเตรียมการสอนอย่างเหมาะสมการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นหรือซักถามตำราเอกสารอ้างอิงที่ใช้มีความเหมาะสม 3) งานที่มอบหมายนักศึกษาอยู่ในระดับมาก (3.79) โดยพิจารณาร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่งานที่มอบหมายมีประโยชน์ต่อนักศึกษามีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษาและทำให้เกิดการทำงานเป็นทีม 4) โครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (3.70) โดยพิจารณาร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่โครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ประสบการณ์และทักษะที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษา 5) การวัดและประเมินผลรายวิชาอยู่ในระดับมาก (3.64) โดยพิจารณาร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่การวัดและประเมินผลสามารถทดสอบความรู้ความสามารถและทักษะของนักศึกษาวិธีการวัดและประเมินผลมีความเที่ยงตรงและกระตุ้นให้เกิดความต้องการการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 6) ปัจจัยเกื้อหนุนและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง (3.41) โดยพิจารณาร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากได้แก่ความทันสมัยของหนังสือและเอกสารต่างๆเฉพาะสาขาบริหารธุรกิจและความทันสมัยของหนังสือในห้องสมุดเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้ตอบเป็นจำนวนมากที่เห็นด้วยน้อยเรื่องจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการนักศึกษามีความเหมาะสม 7) การบริการอยู่ในระดับปานกลาง (3.40) โดยพิจารณาร้อยละของการตอบพบว่าเรื่องที่นักศึกษาเห็นด้วยมากคือความเหมาะสมในเรื่องอาคารสถานที่และห้องเรียนในด้านความสะดวกและบรรยากาศทางวิชาการที่เห็นด้วยในระดับปานกลางได้แก่ความพึงพอใจในการให้บริการของคณะในภาพรวมการจัดตารางเรียนมีความเหมาะสมและคณะให้ข้อมูลด้านการเรียนการสอนและอื่นๆส่วนข้อเสนอแนะผู้ตอบให้ข้อเสนอแนะว่า 1) ควรมีการปรับปรุงปัจจัยเกื้อหนุนและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนการบริการในด้านต่างๆ 2) หลักสูตรเป็นหลักสูตรใหม่ซึ่งดำเนินการมาเป็นเวลา 3 ปีแล้วจึงควรพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและมีความก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาการณ์ในยุคปัจจุบัน

สิริพร มณีจันทร์ (2552 : 106) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดทรายขาว จากการศึกษาพบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบเหมาะสมมาก และมีความสอดคล้องทุกประเด็นที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม ผลงานการทอผ้าของนักเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทอผ้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมาน ไกรทัต (2552 :1 10)การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทองพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง พืชพื้นบ้าน ตำบลชัยฤทธิ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพสูง คือ มีค่า P.M. 12.95 2. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจาก 2.1 ผลการเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2.2 นักเรียนที่ผ่านการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น มีคะแนนรวมทักษะการปฏิบัติงานและคุณลักษณะความกระตือรือร้นในการเรียน และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรท้องถิ่นหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 84.04 2.3 นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง พืชพื้นบ้าน มีเจตคติต่อ การเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเฉลี่ยร้อยละ 88.48

มาเรียม นิลพันธุ์ (2553 : 53) การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขุภักดิ์บัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขุภักดิ์บัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการด้านผลผลิตด้านผลกระทบด้านประสิทธิผลด้านความยั่งยืนและด้านการถ่ายโยงความรู้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุขุภักดิ์บัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขุภักดิ์บัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยใช้แนวคิดการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตรสอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจากกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 9 คน ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 23 คน นักศึกษา 103 คน และบัณฑิต จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบตรวจเอกสารการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย () ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขุภักดิ์บัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการประเมินด้านบริบทในภาพรวมและรายชื่อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือวัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดโดยมีความคิดเห็นว่างานหน่วยกิตมากเกินไป

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมและรายข้อพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือคุณวุฒิความรู้ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือความเหมาะสมห้องปฏิบัติการเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะต่างๆอย่างชัดเจนเหมาะสมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริการด้านธุรการการยื่นคำร้องต่างๆการจัดการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน

5. ผลการประเมินด้านผลผลิตในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพมีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากมีความคิดเห็นว่าเป็นข้อเสนอแนะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือบัณฑิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากบัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเพื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมผลการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมายและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่างๆในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผลในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงานข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืนในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการศึกษาดูงานในประเทศ

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านหลักสูตรการสอนและการนิเทศ

10. ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนพบว่าด้านบริบทพบว่าโครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไปควรลดจำนวนหน่วยกิตโดยปรับความซ้ำซ้อนในบางรายวิชาด้านปัจจัย

นาเข้าพบว่าวิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถด้านกระบวนการพบว่าแนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนยังไม่เป็นระบบควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้นการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญประสบการณ์ของตนเองในแต่ละด้านด้านผลผลิตพบว่าส่วนหนึ่งแต่งกายไม่เหมาะสมขาดวินัยและความรับผิดชอบควรสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาระดับนานาชาติตั้งนั้นควรสนับสนุนงบประมาณและหาเวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

สมเกียรติ อินทสิงห์ (2553 : 51) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัยจังหวัดเชียงใหม่ปีการศึกษา 2553 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ใน 4 ด้านคือ 1) ด้านบริบท (Context) 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) 3) ด้านกระบวนการ (Process) และ 4) ด้านผลผลิต (Product) โดยเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 293 คนได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบบันทึกข้อมูลแบบวัดเจตคติและเกณฑ์การประเมินหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์เนื้อหาและบรรยายพรรณนาผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบทพบว่าความสอดคล้องของหลักสูตรคณิตศาสตร์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมความสอดคล้องของหลักสูตรคณิตศาสตร์กับเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่าโครงสร้างรายวิชาคำอธิบายรายวิชาคุณสมบัติครูผู้สอนสื่อ/อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน
3. ด้านกระบวนการพบว่าการบริหารจัดการหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลผ่านเกณฑ์การประเมิน
4. ด้านผลผลิตพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษา (Local Assessment System; LAS) วิชาคณิตศาสตร์และเจตคติของนักเรียนต่อวิชาคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์การประเมิน

พรทิพย์ ไชยโส และคณะ (2554 : 48) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษาหลักสูตร 5 ปีภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิธีการวิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคือบัณฑิตผู้บังคับบัญชาบัณฑิตอาจารย์ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานหลักสูตรที่

ปรีกษาวิทยานิพนธ์และผู้สอนนิสิตปัจจุบันและอาจารย์ผู้ประสานงานจากมหาวิทยาลัย Waikato ประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความร่วมมือในการรับนิสิตไปศึกษาเป็นเวลา 1 ปีวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละของคำตอบผลการวิจัยพบว่า 1) วัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป 2) การดำเนินการใช้หลักสูตรมีความเหมาะสมทั้งในเรื่องของคุณสมบัติของนิสิตที่รับเข้ามาเรียนกระบวนการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์การจัดปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอนประโยชน์ของกิจกรรมต่างๆที่จัดและการดำเนินงานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Waikato 3) บัณฑิตมีความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนและการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับตั้งแต่มากขึ้นไปผู้บังคับบัญชาบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมากที่สุด

มาเรียม นิลพันธุ์ (2554 : 62) วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการด้านผลผลิตด้านผลกระทบด้านประสิทธิผลด้านความยั่งยืนและด้านการถ่ายโยงความรู้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตรสอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 6 กลุ่มได้แก่ผู้บริหารจำนวน 2 คน คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 9 คนผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 23 คน นักศึกษา 103 คนและบัณฑิต จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบตรวจเอกสารการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยภาพรวมพบว่าบัณฑิตนักศึกษาผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรผู้บริหารมหาวิทยาลัยผู้บริหารคณะและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากจำแนกเป็น 1) ผลการประเมินด้านบริบทในภาพรวมและรายชื่อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือวัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมและรายชื่อพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือคุณวุฒิความรู้ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสมและชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือมีห้องปฏิบัติการเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมและรายชื่อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคืออาจารย์ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะต่างๆอย่างชัดเจนเหมาะสมและชื่อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการบริการด้านธุรการการยื่นคำร้องลงทะเบียนต่างๆผู้บริหารมหาวิทยาลัย/

ผู้บริหารคณะมีความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมแต่ควรเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน 4) ผลการประเมินด้านผลผลิตในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพมีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนนักศึกษาผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากผู้บริหารมหาวิทยาลัย/ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม 5) ผลการประเมินด้านผลกระทบในภาพรวมและรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเพื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมายและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่างๆในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ซาฟา (Zafar, A.A.. 1982 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ ตามทัศนะของผู้สำเร็จการศึกษา ในช่วงปี 1976 – 1980” โดยใช้แบบสอบถามวิชาคณิตศาสตร์ที่จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ได้ทดสอบสมมติฐานตามคุณลักษณะของโปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ ดังนี้ คือความเข้าใจในวัตถุประสงค์คณิตศาสตร์ และคณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับการสอนความสัมพันธ์ของคณะศึกษาศาสตร์กับโรงเรียนมัธยมศึกษา การสอนนักเรียนเพื่อการสอบความคิดด้านการศึกษา การออกแบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา และปัญหาการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารายวิชาคณิตศาสตร์ในหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ มีความสัมพันธ์กับหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ ประสิทธิภาพด้านการเป็นครูคณิตศาสตร์ของครูผู้สำเร็จการศึกษาชั้นสูง เรื่องการสอนนักเรียน เป็นโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพดี หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ ช่วยให้ครูมีทักษะในทางบวกต่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยม และรายวิชาในหลักสูตรมีเพียงพอ เป็นผลบวกต่อการสอนของครู

บริค (Brisk. 2000 : 75) ได้นำเสนอกรอบการพัฒนาโปรแกรมสองภาษาสู่ความสำเร็จ ดังนี้ 1) องค์ประกอบของปัจจัยนำเข้าของโปรแกรมนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมความพร้อมของครู เนื้อหาหลักสูตร สื่ออุปกรณ์การสอน คุณภาพการสอน ศักยภาพของผู้บริหาร เป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจน และการประเมินผลที่ถูกต้อง 2) องค์ประกอบด้านบริบทและสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อลักษณะของผู้เรียน ความกดดันจากเพื่อนร่วมชั้น บทบาทของครอบครัว ลักษณะของโรงเรียนและสภาพสังคม 3) องค์ประกอบด้านผลที่คาดว่าจะได้รับ วัดจากผู้เรียนทางพัฒนาการทางภาษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการบูรณาการด้านวัฒนธรรมทางสังคม

ไวเทอร์ (Wither. 2000 : 193) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและพื้นฐานทางการศึกษาพบว่าโปรแกรมในการเรียนการประชุมปฏิบัติการและการร่วมมือกันของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรหัวข้อปัญหาเด่นชัดของในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรรวมไปถึงเวลาความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์การเผยแพร่ในโรงเรียนโครงสร้างหลักสูตรทำให้เป็นระเบียบแบบแผนและมาตรฐานของเนื้อหาเครื่องมือของกิจกรรมหลักสูตรเกิดขึ้นจากผู้ฝึกการสื่อสารการจัดการเวลาการเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชน

จากการศึกษาค้นคว้า เอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรที่กล่าวมากระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีรายละเอียดที่คล้ายคลึงกัน โดยการปรับหลักสูตรแกนกลาง และการสร้างหลักสูตรย่อย ซึ่งมีได้แตกต่างกันในหลักการผู้วิจัยจึง ได้สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ CIPP Model มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) เพื่อที่จะทำการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนศรีสมเด็จจิมพ์พัฒนาวิทยาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY